

Van achterkant sigarendoos naar boombeheersysteem

Sterke professionalisering van boombeheerders spoort aan tot meer aandacht professioneel boombeheer

Beheerders kunnen hun boomgegevens niet langer kwijt op de achterkant van een sigarendoos: beleid, planning, onderhoud, VTA en de zorgplicht rond bomen heeft zeer professionele vormen aangenomen. Er is geen weg meer terug en niemand kan nog om boombeheersystemen heen. Vakblad BOOMZORG kwam in nummer 5 met een *special* over dit actuele onderwerp, maar wil begin 2011 ook meer rondom dit thema organiseren. In de aanloop bespreken we de meest prangende vragen alvast met betrokken marktpartijen.

Auteur: Karlijn Raats

Aan wat voor soort beheersysteem hebben boombeheerders behoefte volgens de leveranciers? De ideeën daar omtrent liggen echter niet op één lijn zo blijkt; de aanwezige leveranciers pikken verschillende signalen op uit de markt.

'Open' is trend

Volgens de aftrapper van de discussie, Hans Gageler van TSD, worden systemen steeds vaker ontsloten via 'open source' en open Gis-standaarden. 'Open' wil zeggen dat de software-systemen toegankelijk zijn voor iedereen zonder licentiekosten. Volgens Jan-Peter Reurmerman van Dataquint zijn deze 'open Gis-standaarden' de toekomst en hij haalt met Oracle Spatial en Oracle Locator wat voorbeelden aan van programma's met open Gis-standaard: "Open Gis betekent dat ieder software systeem de data zo opslaat, zodat andere systemen hier kosteloos gebruik van kunnen maken, zonder ingewikkelde koppelingen tot stand te brengen." Ingenieur Alfons Schuurmans, die gemeentes onafhankelijk

adviseert, wil bij deze ook leveranciers van beheersystemen adviseren: "Je moet bij gebruik van open softwaresystemen wel goed opletten dat deze daadwerkelijk open en toegankelijk blijven, óók na een update of upgrade."

Zoveel mogelijk standaarden of juist niet?

Dat leidt tot de volgende vraag: hoe belangrijk is het om met standaarden te werken, om bovengenoemde ongewenste zaken te voorkomen bij de uitwisseling van gegevens? Jan Westra van DHV is tevens werkzaam bij de werkgroep Groen bij normalisatie-instituut Nen: "We zijn bezig om VTA-inspecties te standaardiseren. Dan gaat de ontwikkeling van beheersystemen daarin mee. Boombeheeraspecten moeten duidelijk vastliggen, waardoor beheersystemen simpel kunnen zijn."

Jan-Peter Reurmerman merkt op: "Toch blijven er specifieke boombeheeraspecten buiten de standaarden vallen."

Theo Borst van Geoten is het met Reurmerman

Aanwezig bij de forumdiscussie:

- Marius Bakker, Bakker en Spees
- Erwin Wenke, Beheervisie
- Frank-Jan Uittenbogaart, DG Groep
- Jan Westra, DHV
- Michiel de Bresser, Main Solutions (Digitree)
- Henk Werner, Pius Floris Boomverzorging
- Hans Gageler, TSD Automatisering
- Theo Borst, Greenpoint Advies
- Alfons Schuurmans, Ingenieursbureau Alfons Schuurmans
- Jan-Peter Reurmerman, Dataquint

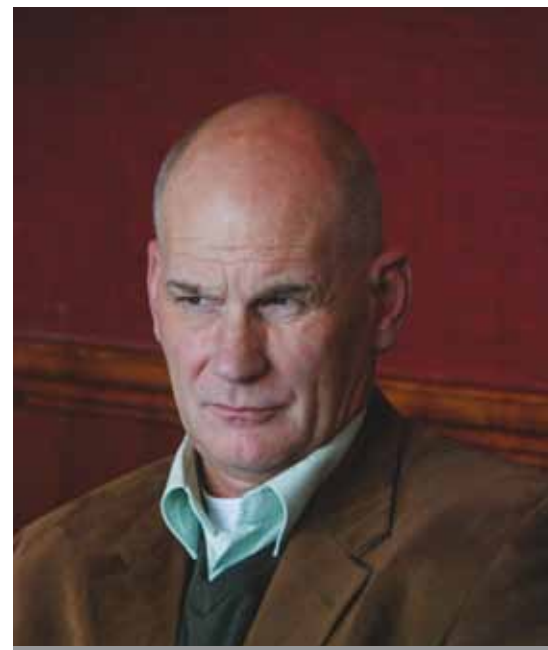
eens: "Er zijn niches op het gebied van vakkennis die altijd buiten de standaard werkwijzen zullen vallen." Ook Michiel de Bresser van Main Solutions merkt later nog op over het af en toe dreigende teveel aan ICT-standaarden: "Als we het hebben over standaarden om gegevens uit te wisselen, juich ik dat alleen maar toe. Hierdoor wordt het voor kleinere bedrijven zoals wij juist eenvoudiger om aan te sluiten bij grotere systemen. Maar ik maak mij wél druk om ICT-standaarden (dus onder andere de architectuur van ICT-systemen). Deze worden opgelegd vanuit systeembeheer en helpen de gemeentelijke boombeheerder niet echt verder. Soms geven systeembeheerders aan dat je je bij de implementatie van je softwarepakket bijvoorbeeld moet houden aan de ICT-standaarden 'het systeem moet zijn aangesloten op een gegevensmagazijn'. Maar vaak weten de boombeheerders van deze gemeente zelf niet eens hoe die ICT-standaard in elkaar zit en waar dat 'gegevensmagazijn' dan precies staat. Dan wordt je als leverancier dus tegengehouden door ICT-standaarden waar een boombeheerder helemaal niet bij gebaat is."

Gebruiksvriendelijkheid of specialisme vereist?
Er is enige discussie over de vraag of beheersystemen simpeler c.q. gebruikersvriendelijker gemaakt moeten worden of dat de gebruiker niet

specialistisch genoeg is om het beheersysteem juist te hanteren. Hieruit vloeit een onderlinge consensus dat beheersystemen uit twee onderdelen bestaan: het mobiele gegevensinvoersysteem waarmee controleurs in de buitendienst werken en het administratieve en grafische gedeelte waarmee de binnendienst werkt. Het (boom) beheersysteem binnen is veel breder inzetbaar en wordt niet alleen gebruikt om informatie te verzamelen, maar ook om te beheren. Het systeem voor de buitendienst moet simpel en door iedereen te bedienen zijn. Henk Werner van Pius Floris: "Vroeger zaten we met stapels papierwerk aan beheer- en onderhoudsgegevens door de buitendienst. Die werden niet allemaal ingevoerd in de computer. Maar als invoersystemen niet simpel genoeg zijn, dreigt hetzelfde te gebeuren."

Het systeemgedeelte voor de binnendienst mag echter wél specialistisch zijn volgens de meesten. De medewerkers die daarmee werken moeten volgens hen ook specialistisch onderlegd zijn. Hans Gageler van TSD Automatisering: "Je zou in de toekomst een appèl aan opleidingsinstellingen kunnen doen: je mag verwachten dat een ETT'er genoeg overzicht heeft om ieder beheersysteem te kunnen hanteren. Een VTA-controleur hoeft dat niet te kunnen, ook al moet die wel een PDA kunnen gebruiken om gegevens in te voeren en

muteren." Marius Bakker van Bakker en Spees en Frank-Jan Uittenbogaart knikken hevig. Uittenbogaart: "De markt moet zich meer ontwikkelen vanuit het oogpunt van de gebruiker." Bakker, zelf een groene achtergrond hebbende, vult aan: "Anders wordt ICT een doel op zich. Maar voor de boombeheerder is het slechts een hulpmiddel om zijn werk goed te kunnen doen."

Henk Werner

Jan Westra

Alfons Schuurmans geeft aan dat niet alleen het technische deel van het beheerpakket, maar ook de organisatie eromheen bepalend is voor het succesvol implementeren van een beheersysteem: "Het implementeren en operationeel houden blijft mensenwerk, waarbij veel partijen betrokken zijn, die allemaal hun eigen taal spreken. Een aanvullende training rondom de implementatie van het systeem is essentieel voor de effectiviteit van persoonlijke of geautomatiseerde communicatie over beheergegevens. Daarmee ga je elkaars taal beter verstaan."

Integraal of specialistisch systeem?

Is de boombeheerder het meest gebaat bij een integraal systeem of bij een specialistisch systeem?

Erwin Wenke van Beheervisie: "Grottere gemeentes willen het liefst één groot integraal systeem. Dat drukt op beleidsniveau de kosten. Maar op inspectieniveau zal de bomenman dan niet echt uit de voeten kunnen." Michiel de Bresser van Main Solutions reageert fel: "De vaktechnische gebruiker is niet gebaat bij een integraal systeem. Die systemen gaan er vanuit dat een controleur alles in de openbare ruimte inspecteert. Maar dat werkt niet op het gebied van bomen! Daar moet je een specialist naartoe sturen. Voor goed boombeheer heb je dus een specialistisch systeem nodig."

Hans Gageler is het hiermee eens:

"Boombeheerders willen ook niet langer gebruik maken van integrale systemen. Die zijn te log. Boombeheerders zijn praktisch ingesteld. Ze willen de essentie kwijt. Ik zie bij veel gemeentes de ontwikkeling ontstaan dat grote Gis-systemen worden vervangen door specialistische systemen gericht op riolering, groen of bomen." Theo Borst is van mening dat er systemen blijven bestaan waarin integraal gegevens worden opgeslagen omdat gedeelde gegevens voor verschillende disciplines bestaan. Borst: "Maar tegelijkertijd moet je ervoor zorgen dat aan alle deelnemers in beheerprocessen de functionaliteit wordt aangeboden waarmee zij hun werk goed kunnen doen. En dat verschilt niet zozeer of je met een wegbeheerder of een groenbeheerder te maken hebt, maar meer of het om bijvoorbeeld een inspecteur, een planner of een toezichthouder gaat." Marius Bakker is ook van mening dat niet alle informatie in één systeem teruggebracht hoeft te worden, omdat niet alle gegevens voor algemeen gebruik bedoeld zijn. Bakker: "Waarom zou je VTA-gegevens terugkoppelen? Boombeheerders zijn vaak de enigen die gebruik maken van specifieke VTA gegevens in hun systeem." Henk Werner wijst hem erop dat terugkoppeling van VTA-gegevens voor boombeheer weldegelijk belangrijk is om in geval van calamiteiten fouten te kunnen terugvinden in het

systeem. Maar hij is het wel met Bakker eens dat niet alles teruggekoppeld hoeft te worden. "Een boombeheerder heeft geen interesse in inspectie van riolen."

Specialistische systemen kunnen gelukkig vaak aanhaken op algemene, integrale systemen. Volgens adviseur Alfons Schuurmans is het echter verstandig om te voorkomen dat onnodig veel verschillende leveranciers van beheersystemen in de organisatie komen: "Als tijdens de keuze naar voren komt, dat de twee beste leveranciers een gelijkwaardig product hebben, kun je natuurlijk beter kiezen voor de leverancier waarmee je reeds goede ervaringen hebt."

Marktverkenning op congres door speeddates
Tijdens het boombeheercongres krijgt de boombeheerder alle mogelijkheden om bij leveranciers naar keuze een workshop te volgen of, zoals onze organisatie ze noemt, 'speeddates'. Daarnaast kunnen aanwezigen plenaire lezingen volgen over de meest actuele ontwikkelingen op het gebied van digitaal boom-/groenbeheer. Daarbij komen diverse vernieuwende zaken aan bod die een goede bijdrage kunnen leveren aan de dagelijkse werkzaamheden.